



MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 57

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 22 ianuarie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 706 din 15 noiembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în ansamblu, precum și ale art. 39 din aceasta, în special	2-4
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
48/5. — Ordin al ministrului finanțelor publice și al președintelui Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză privind stabilirea nivelului comisionului de gestiune a garanțiilor de stat pentru anul 2019 în cadrul Programului „INVESTEȘTE ÎN TINE”	5
147. — Ordin al ministrului finanțelor publice pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind încheierea exercițiului bugetar al anului 2018, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3.809/2018	5
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 85 din 26 noiembrie 2018 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	6-15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 706**

din 15 noiembrie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în ansamblu, precum și ale art. 39 din aceasta, în special

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea-Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice și ale art. 39 din aceasta, excepție ridicată de Ioan Paul Chiș în Dosarul nr. 44.563/3/2016 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 698D/2017.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, sens în care invocă jurisprudența Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Sentința nr. 318 din 20 ianuarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 44.563/3/2016, **Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice și a prevederilor art. 39 din aceasta.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reclamantul Ioan Paul Chiș, în contradictoriu cu Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și Parchetul de pe lângă Tribunalul București, în cadrul soluționării unei cauze având ca obiect obligația de a face, și anume recunoașterea dreptului

autorului excepției de neconstituționalitate, procuror detașat la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, la decontarea cheltuielilor de transport aferente celei de-a patra călătorii (dus-întors) și emiterea unui act favorabil, prin care să se aprobe decontarea cheltuielilor de transport solicitate, în cuantum de 420 lei, precum și despăgubiri egale cu dobânda legală aferentă cheltuielilor solicitate.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia a arătat că, prin cererea de chemare în judecată, a solicitat, în calitate de procuror detașat, decontarea cheltuielilor de transport aferente celei de-a patra călătorii dus-întors. Se susține, în esență, că măsura reducerii dreptului la decontarea cheltuielilor de transport de la 6 călătorii dus-întors la 3 călătorii dus-întors a fost instituită inițial pentru anul 2012, prin Legea nr. 283/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2010, iar ulterior a fost prelungită succesiv, până în prezent. Pentru anii 2015 și 2016, măsura a fost prelungită prin art. 39 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014. Se mai arată că, în motivarea prezentată în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014, nu există nicio urgență și nici nu este vreo situație extraordinară care să justifice prelungirea măsurilor luate în ceea ce privește salarizarea personalului bugetar pentru anul 2016, mai ales că indicatorii economici previzionau o creștere economică pentru următorii ani. Mai mult decât atât, intrarea în vigoare a Legii nr. 293/2015, prin care s-au majorat salariile bugetarilor, relevă faptul că situația financiară dificilă care a impus adoptarea măsurilor în discuție în anul 2012 s-a schimbat și, pe cale de consecință, nicio măsură de restrângere a drepturilor luată în considerarea acesteia nu se mai justifică. Invocând jurisprudența Curții Constituționale privind condițiile pentru emiterea unei ordonanțe de urgență, consideră că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 nu a fost adoptată în contextul unei situații de fapt obiective și cuantificabile, întrucât adoptarea în anul 2014 a unei măsuri pentru anul 2016 nu poate fi considerată în mod rezonabil în nicio circumstanță o situație extraordinară obiectivă. Mai mult, „este imposibil să se calculeze cu maximă precizie care va fi impactul asupra deficitului bugetului general consolidat în anul 2016, având în vedere că se jonglează cu două variabile, respectiv produsul intern brut și deficitul bugetar, care se calculează în funcție de parametri exacti, concreți și prestabiliți, necunoscuți la momentul decembrie 2014”.

6. **Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, având în vedere că ordonanța de urgență este un act normativ ce permite Guvernului, sub controlul Parlamentului, să facă față unei situații extraordinare, iar adoptarea acesteia se justifică prin necesitatea și urgența reglementării acestei situații, care, datorită circumstanțelor sale, impune adoptarea de soluții imediate în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care invocă Decizia Curții Constituționale nr. 330 din 12 iunie 2014.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat de autorul acesteia și reținut în dispozitivul actului de sesizare al instanței de judecată, îl constituie prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 18 decembrie 2014, precum și prevederile art. 39 din aceasta. Din examinarea criticilor formulate de autorul excepției, Curtea reține însă că obiect al excepției îl reprezintă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în ansamblu, precum și dispozițiile art. 39 din aceasta, în special, dispoziții care au următorul conținut, astfel cum au fost rectificate: „Prevederile art. 19 lit. b) și c) ale art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011, se aplică în mod corespunzător și în anii 2015 și 2016.” Art. II art. 19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, la care face referire textul de lege criticat, are următorul conținut: „În anul 2012 se acordă reduceri de tarife sau, după caz, gratuități, numai în limita a 3 călătorii dus-întors sau 6 călătorii simple, la facilitățile de transport prevăzute de următoarele acte normative: [...] c) art. 80 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.” Art. 80 din Legea nr. 303/2004 are următorul

conținut: „Judecătorii și procurorii beneficiază anual de 6 călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la sută de kilometri pentru 6 călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul.”

12. Curtea observă că, ulterior sesizării sale, dispozițiile art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 au fost abrogate prin art. 44 alin. (1) pct. 27 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017. Însă, prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea a stabilit că sintagma „în vigoare” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. Astfel, Curtea constată că, deși nu mai sunt în vigoare, dispozițiile criticate își produc în continuare efectele juridice, deoarece obiectul principal al cauzei în cadrul căreia a fost invocată excepția de neconstituționalitate îl reprezintă solicitarea de recunoaștere a dreptului autorului excepției de neconstituționalitate, procuror detașat la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, la decontarea cheltuielilor de transport aferente celei de-a patra călătorii (dus-întors) și emiterea unui act favorabil.

13. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, aceste prevederi contravin dispozițiilor constituționale ale art. 115 alin. (4) privind condițiile de adoptare a ordonanțelor de urgență ale Guvernului.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că aceasta a fost invocată în cadrul unei acțiuni prin care reclamantul — autor al excepției, procuror delegat la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, a solicitat recunoașterea dreptului său la decontarea cheltuielilor de transport aferente „celei de-a patra călătorii (dus-întors) între localitatea unde își desfășoară activitatea (București) și localitatea de domiciliu (Zalău)”. Curtea observă că temeiul de drept pentru acordarea dreptului la decontarea cheltuielilor de transport, în cazul magistraților detașați sau delegați în altă localitate decât cea în care își au domiciliul, îl constituie dispozițiile art. 13 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției, dispoziții în vigoare, potrivit cărora „Judecătorii, procurorii, personalul asimilat acestora și magistrații-asistenți, care sunt detașați sau delegați în altă localitate decât cea de domiciliu, beneficiază, pe toată durata delegării sau detașării, de următoarele drepturi: [...] c) decontarea, în limita a 4 călătorii dus-întors, pe lună, a transportului aerian, naval, auto sau pe calea ferată clasa I, inclusiv vagon de dormit clasa I, ori, după caz, a 7,5 litri carburant la sută de kilometri, în situația în care deplasarea se face cu autoturismul. Decontarea transportului nu se acordă în cazul în care deplasarea se face cu autoturismul ce aparține instituției”. Or, autorul excepției a invocat neconstituționalitatea

dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014, potrivit căreia, în anii 2015 și 2016, s-au acordat doar 3 călătorii dus-întors sau 6 călătorii simple dintre călătoriile prevăzute de art. 80 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (potrivit căruia „*Judecătorii și procurorii beneficiază anual de 6 călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru 6 călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul*”).

15. Curtea constată că, potrivit art. 80 din Legea nr. 303/2004, magistrații au dreptul la decontarea, anual, a 6 călătorii în țară dus-întors, iar, potrivit dispozițiilor criticate din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, acest drept a fost limitat la 3 călătorii în țară dus-întors, anual. Pentru situația specială a magistraților care sunt detașați sau delegați în altă localitate decât cea de domiciliu, legiuitorul a prevăzut în art. 13 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006 decontarea în limita a 4 călătorii dus-întors, pe lună. Prin urmare, dreptul la decontarea cheltuielilor de transport ale magistraților, drept prevăzut de art. 80 din Legea nr. 303/2004, are caracter general, iar, pe de altă parte, dreptul prevăzut de art. 13 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006 este un drept special al magistraților detașați sau delegați în altă localitate decât cea de domiciliu și are un conținut diferit.

16. Referitor la îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, „*legătura cu soluționarea cauzei*”, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecătii, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun aceste dispoziții legale, în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului (a se vedea

Decizia nr. 438 din 8 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 600 din 12 august 2014). Prin urmare, condiția relevanței excepției de neconstituționalitate, respectiv a incidenței textului de lege criticat în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești, nu trebuie analizată *in abstracto*, ci trebuie verificat în primul rând interesul procesual al invocării excepției de neconstituționalitate, mai ales din prisma efectelor unei eventuale constatări a neconstituționalității textului de lege criticat (a se vedea Decizia nr. 465 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 29 octombrie 2014).

17. Așa cum rezultă din sentința de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate, acțiunea privind recunoașterea dreptului la cea de-a patra călătorie dus-întors, pe lună, între localitatea unde își desfășoară activitatea (București) și localitatea de domiciliu (Zalău), acțiune în cadrul căreia s-a invocat excepția de neconstituționalitate, a fost întemeiată pe dispozițiile art. 13 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, întrucât autorul excepției de neconstituționalitate era, la data invocării acesteia, procuror delegat în altă localitate decât cea de domiciliu. Având în vedere acestea, nu se poate susține în mod pertinent existența unei legături, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, între textul de lege criticat, ce privește limitarea la 3 călătorii în țară dus-întors, anual (dintre cele 6 călătorii prevăzute de art. 80 din Legea nr. 303/2004), și obiectul cauzei deduse soluționării instanței de judecată, și anume recunoașterea dreptului la cea de-a 4 călătorie dus-întors, pe lună, prevăzută de art. 13 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006.

18. În aceste condiții, Curtea constată, în temeiul art. 29 alin. (1) teza finală din Legea nr. 47/1992, că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în ansamblu, precum și a art. 39 din aceasta, în special, este inadmisibilă.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, în ansamblu, precum și ale art. 39 din aceasta, în special, excepție ridicată de Ioan Paul Chiș în Dosarul nr. 44.563/3/2016 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 noiembrie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE
Nr. 48 din 9 ianuarie 2019

COMISIA NAȚIONALĂ DE STRATEGIE ȘI PROGNOZĂ
Nr. 5 din 15 ianuarie 2019

ORDIN

privind stabilirea nivelului comisionului de gestiune a garanțiilor de stat pentru anul 2019 în cadrul Programului „INVESTEȘTE ÎN TINE”

Având în vedere prevederile:

— art. 1 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2018 privind implementarea Programului guvernamental „INVESTEȘTE ÎN TINE”;

— art. 2 alin. (3) lit. c) din Normele de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2018 privind implementarea Programului guvernamental „INVESTEȘTE ÎN TINE”, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 741/2018,

în temeiul:

— art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 6 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 22/2007 privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice și președintele Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză emit prezentul ordin.

Art. 1. — Pentru anul 2019 se aprobă comisionul de gestiune a garanțiilor de stat perceput de Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii — S.A. și Fondul Român de Contragarantare pentru garanțiile acordate în

cadrul Programului „INVESTEȘTE ÎN TINE” la nivelul de 0,49% pe an, calculat la soldul finanțării garantate.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor publice,
Eugen Orlando Teodorovici

Președintele Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză,
Ion Ghizdeanu

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

ORDIN

pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind încheierea exercițiului bugetar al anului 2018, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3.809/2018

În temeiul prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice emite următorul ordin:

Art. I. — Punctul 8.9 din Normele metodologice privind încheierea exercițiului bugetar al anului 2018, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3.809/2018, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1078 din 19 decembrie 2018, cu completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. După alineatul (1) se introduce un nou alineat, alineatul (1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) În situația în care excedentul rezultat este aferent asigurărilor pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate, reglementate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 399/2006, cu modificările și completările ulterioare, regularizarea cu bugetul de stat nu se efectuează.”

2. Alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Rezultatul execuției bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate la finele anului 2018 se preia/ se virează la data de 22 ianuarie 2019 de către Casa Națională

de Asigurări de Sănătate, pe bază de ordin de plată pentru Trezoreria Statului (OPT), în contul propriu 87.A.99.00.00 «Deficit al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate» în cazul în care acesta înregistrează deficit sau în contul 87.A.98.00.00 «Excedent al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate» în cazul în care acesta înregistrează excedent.

(3) În situația în care, la finele anului 2018, există sume înregistrate atât în contul 87.A.99.00.00 «Deficit al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate», cât și în contul 87.A.98.00.00 «Excedent al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate», Casa Națională de Asigurări de Sănătate virează sumele corespunzătoare necesare acoperirii deficitului din anii precedenți din contul 87.A.98.00.00 «Excedent al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate» în contul 87.A.99.00.00 «Deficit al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate», până la data de 23 ianuarie 2019.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul finanțelor publice,
Daniela Pescaru,
secretar de stat

București, 22 ianuarie 2019.
Nr. 147.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 85

din 26 noiembrie 2018

Dosar nr. 2.428/1/2018

Lavinia Curelea — președintele delegat al Secției I civile — președintele completului
 Mihaela Tăbârcă — judecător la Secția I civilă
 Nina Ecaterina Grigoraș — judecător la Secția I civilă
 Simona Gina Pietreanu — judecător la Secția I civilă
 Sorinela-Alina Macavei — judecător la Secția I civilă
 Adina Georgeta Nicolae — judecător la Secția I civilă
 Mirela Vișan — judecător la Secția I civilă
 Aurelia Rusu — judecător la Secția I civilă
 Simona Lala Cristescu — judecător la Secția I civilă

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 2.061/1/2018 a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă raportat la art. XIX din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 27⁴ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Lavinia Curelea, președintele delegat al Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept: „1. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 165/2013), acțiunea formulată de persoana îndreptățită, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate conform Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 10/2001), în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni, este prescrisă sau tardivă?

2. După expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, este afectat dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii sau persoane îndreptățită păstrează acest drept?”

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar s-a depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept; s-au depus note scrise de către o persoană care nu este parte în dosarul în care s-a formulat sesizarea.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a dispus, prin Încheierea din 26 iunie 2018, în Dosarul nr. 32.691/3/2017, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept menționată.

2. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 20 septembrie 2018 cu nr. 2.428/1/2018, termenul pentru soluționarea dosarului fiind stabilit la 26 noiembrie 2018.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

3. *Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 33. — „(1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;

b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri. (...)”

Art. 35. — „(...) (2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor. (...)”

III. Expunerea succintă a procesului

4. Prin Cererea de chemare în judecată, înregistrată pe rolul Tribunalului București — Secția a III-a civilă la data de 29 august 2017 cu nr. 32.691/3/2017, reclamanta X, în contradictoriu cu pârâta Primăria Municipiului București, prin primarul general, a solicitat ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se constate că are calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii constând în restituirea în natură sau, după caz, prin echivalent cu privire la imobilul — teren 257 mp și construcție 54,24 mp, situat în sectorul 3, București, conform Legii nr. 10/2001; obligarea Primăriei Municipiului București să emită decizia de despăgubire conform art. 11 alin (5)—(8) din Legea nr. 10/2001 (evaluarea imobilului la valoarea actuală de piață) cu privire la imobilul expropriat și obligarea pârâtei la cheltuielile de judecată ocazionate de acest proces.

5. În motivarea cererii sale reclamanta a arătat că, în temeiul Legii nr. 10/2001, la data de 1 noiembrie 2001, a formulat notificare, prin care a solicitat măsuri reparatorii pentru imobilul în litigiu, preluat de către stat prin decret de expropriere.

A menționat, de asemenea, că în data de 30 iunie 2017 a notificat Primăria Municipiului București să emită decizia de despăgubire aferentă dosarului său, conform dispozițiilor Legii nr. 10/2001, notificare rămasă fără niciun răspuns până la momentul introducerii cererii de chemare în judecată.

Față de excepția tardivității formulării cererii, invocată prin întâmpinare de pârâtă, reclamanta a formulat cerere de repunere în termen.

6. Prin *Sentința civilă nr. 144 din 30 ianuarie 2018, Tribunalul București — Secția a III-a civilă* a respins, ca tardiv formulată, cererea de repunere în termen, a admis excepția tardivității și a respins cererea de chemare în judecată ca tardiv formulată.

7. Pentru a hotărî astfel tribunalul a reținut că a fost investit cu o acțiune întemeiată pe dispozițiile art. 33 coroborate cu art. 35 alin. (2) și (3) din Legea nr. 165/2013. Termenul instituit de art. 33 din Legea nr. 165/2013 este un termen obligatoriu, care s-a împlinit, în situația pârâtei, la data de 1 ianuarie 2017.

Astfel, reclamanta a investit instanța cu o acțiune având ca obiect obligarea pârâtei la emiterea dispoziției de restituire în natură sau prin măsuri compensatorii, conform Legii nr. 165/2013, pentru un imobil situat în București, sectorul 3, și care face obiectul unui dosar administrativ, înregistrată pe rolul Tribunalului București la data de 29 august 2017, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de lege, fiind depusă la poșta la data de 28 august 2017.

Cererea de repunere în termen a fost formulată la data de 16 ianuarie 2018, în ședință publică, cu nerespectarea dispozițiilor art. 186 din Codul de procedură civilă, astfel încât instanța a respins-o, ca tardivă.

În ceea ce privește cererea de chemare în judecată, tribunalul a reținut că, față de dispozițiile legale incidente în cauză, respectiv art. 33 din Legea nr. 165/2013, aceasta este formulată tardiv.

Într-adevăr, prin aceste dispoziții a fost reglementat un termen de 6 luni în interiorul căruia titularii notificărilor formulate în baza Legii nr. 10/2001 sau moștenitorii acestor persoane puteau solicita în instanța civilă constrângerea pârâtei la soluționarea notificării și la emiterea deciziei de restituire în natură sau în echivalent a imobilelor ce fac obiectul Legii nr. 10/2001.

Potrivit dispozițiilor art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă, atunci când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

În speță, reclamanta nu a invocat în termen, respectiv odată cu depunerea cererii de chemare în judecată, niciun motiv de imposibilitate a depunerii în termen a cererii și nici nu a făcut dovezi în acest sens.

8. *Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta*, susținând, în esență, că prevederile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 sunt neconstituționale. Apelanta a arătat că, pentru respectarea prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituția României, legea trebuie să fie clară, accesibilă și previzibilă, condiții pe care art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013 nu le îndeplinesc. De aceea, a apreciat că aceste texte nu sunt constituționale, împrejurare față de care instanța de fond a admis în mod greșit excepția tardivității și a respins cererea în judecată ca fiind tardiv formulată.

9. În ședința publică din 12 iunie 2018, instanța de apel a pus în dezbateră părților cererea de sesizare a Curții Constituționale, formulată de apelantă, precum și sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la aplicarea și interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, pentru a se pronunța dacă acțiunea formulată de persoana îndreptățită, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune

promovată după expirarea termenului de 6 luni, este prescrisă sau tardivă și dacă, după expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, este afectat dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii sau persoana îndreptățită păstrează acest drept.

10. Prin *Încheierea pronunțată la 26 iunie 2018*, instanța de apel a admis cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 10/2001. Prin aceeași încheiere a fost considerată admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecății.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea procedurii

11. Prin *Încheierea pronunțată la 26 iunie 2018*, Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a constatat admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru următoarele considerente:

12. De lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât:

Din expunerea succintă a procesului rezultă că în litigiul de față, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, a fost invocată din oficiu excepția tardivității promovării acțiunii, întemeiată pe dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. Prima instanță a reținut aplicabilitatea acestor dispoziții în cauză, iar prin motivele de apel reclamanta nu a criticat această împrejurare. De aceea, la judecarea apelului, instanța va avea în vedere textele de lege în discuție pentru stabilirea mijloacelor procedurale avute la îndemână de reclamantă și regimul juridic aplicabil.

Natura juridică a termenului de 6 luni prevăzut de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este relevantă pentru soluționarea cauzei de față, întrucât de modul de interpretare a acestor dispoziții legale depinde soluționarea apelului declarat în cauză, în ceea ce privește posibilitatea persoanei îndreptățite de a introduce o acțiune având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni.

De asemenea, în raport cu interpretarea dispozițiilor legale se va statua cu privire la împrejurarea dacă, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 (în ipoteza în care unitatea deținătoare nu emite nicio dispoziție prin care să soluționeze notificarea), persoana îndreptățită își păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii în temeiul notificării formulate sau îi este afectat acest drept subiectiv în substanța sa, cu consecința pierderii în mod definitiv și irevocabil a dreptului de a obține măsuri reparatorii.

S-a statuat că „admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile, indiferent dacă privește o normă de drept material sau o normă de drept procedural, este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei” (Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 20 ianuarie 2014). În altă cauză s-a reținut că justa interpretare și aplicare a dispozițiilor referitoare la prescripția extinctivă (instituție de drept material, de altfel), influențând accesul la cercetarea în fond a raportului juridic litigios, poate constitui obiectul unei hotărâri prealabile, chiar dacă excepția prescripției extinctive se invocă prin intermediul unei excepții procesuale (Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 7 din 27 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 26 iunie 2015).

Rezultă că, în concepția instanței supreme, pot face obiectul sesizării, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, nu doar problemele de drept material, care privesc fondul raportului juridic dedus judecării, ci și problemele de drept procesual care sunt apte să influențeze, în funcție de maniera lor de rezolvare, dezlegarea pe fond a cauzei, în etapa procesuală în care se află.

De modul în care se stabilesc interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 depinde dezlegarea apelului pendinte: dacă Înalta Curte de Casație și Justiție va decide că termenele menționate sunt termene legale procedurale, atunci este extrem de important dacă sancțiunea nerespectării acestora afectează sau nu în substanța sa dreptul subiectiv al părții de a obține măsuri reparatorii sau sancțiunea nerespectării termenelor își produce efectele numai pe plan procedural, în sensul că persoana îndreptățită pierde calea procedurală reglementată de dispozițiile Legii nr. 165/2013, dar își păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii.

În cazul în care s-ar aprecia că sancțiunea nerespectării termenelor nu afectează în substanța sa dreptul subiectiv al părții de a obține măsuri reparatorii, atunci s-ar pune în discuție calea procedurală pe care ar putea să o exercite persoana îndreptățită în vederea valorificării acestui drept, respectiv exercitarea unei acțiuni care nu intră în câmpul de reglementare al art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

În raport cu dezlegarea chestiunii de drept invocate, instanța de judecată poate tranșa soluționarea fondului litigiului dedus judecării în cadrul acțiunii având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen.

13. Problema de drept enunțată este *nouă*, deoarece s-a constatat că asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat (cu titlu principal) printr-o altă hotărâre dată publicității, astfel cum rezultă din consultarea evidențelor și a jurisprudenței afișate pe site-ul instanței supreme, dar și din consultarea buletinelor de jurisprudență relevante.

În ce privește condiția noutății, în general, instanța de trimitere a constatat că, deși au existat două decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu privire la modul de interpretare a acestor dispoziții legale, nu s-a statuat cu privire la chestiunea de drept invocată în prezenta sesizare.

Astfel, prin Decizia nr. 34 din 14 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 570 din 6 iulie 2018, a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea, iar prin Decizia nr. 25 din 16 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 6 iunie 2018, s-a delegat o chestiune de drept diferită de cea în discuție, întrucât s-a statuat cu privire la incidența dispozițiilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 în cazul dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificărilor, precum și momentul de la care încep să curgă termenele respective.

Natura juridică a termenelor prevăzute de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și sancțiunea nerespectării acestora, respectiv consecințele asupra dreptului subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii nu au fost niciodată supuse analizei Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin nicio sesizare, motiv pentru care se apreciază că este întrunită condiția de admisibilitate.

Noutatea problemei de drept rezultă din caracterul normelor de drept nou-intrate în vigoare, din contextul legislativ nou și modificat față de cel anterior, ca urmare a modificărilor legislative generate de decizia pronunțată în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României* și care impun reevaluarea sau reinterpretarea normelor de drept incidente, cărora instanțele nu le-au dat încă o interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial.

În acest sens se constată că nu s-a cristalizat o jurisprudență unitară și constantă în legătură cu chestiunea de drept a cărei

lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în scopul prevenirii unei practici neunitare.

În acest moment există riscul unei practici neunitare în privința sancțiunii nerespectării termenelor prevăzute de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 asupra dreptului subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii, în sensul că unele instanțe resping ca tardivă acțiunea formulată de persoana îndreptățită, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, iar alte instanțe soluționează pe fond acțiunile promovate.

14. Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici al unei alte sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție consultate la data pronunțării încheierii de sesizare.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

15. Părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

16. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 32.691/3/2017 a opinat că rațiunea legiuitorului român în adoptarea Legii nr. 165/2013 a fost aceea de a institui o procedură administrativă, supusă unor termene legale, înăuntrul cărora entitățile prevăzute de art. 33 și 34 din lege au obligația soluționării cererilor înregistrate și nerezolvate până la data intrării în vigoare a acestui act normativ, în sensul emiterii unei decizii de admitere sau de respingere a acestora, urmând ca deciziile emise să fie supuse controlului judecătoresc.

17. Procedura de restituire a imobilelor naționalizate a fost scindată în trei etape distincte obligatorii:

1. etapa administrativă, în cadrul căreia unitatea deținătoare soluționează notificarea prin emiteria unei dispoziții motivate;

2. etapa jurisdicțională, cea prevăzută de Legea nr. 10/2001, al cărei punct final (în cazul în care s-a stabilit calitatea de persoană îndreptățită și au fost excluse celelalte măsuri reparatorii prevăzute de lege — regula restituirii în natură și celelalte subsidiare și alternative, prin echivalent — compensare cu alte bunuri sau servicii) îl reprezintă hotărârea judecătorească prin care se analizează pe fond notificarea, prin prisma condițiilor prevăzute de art. 1—3 din Legea nr. 10/2001;

3. procedura execuțională derulată sub imperiul titlului VII din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 247/2005*), de stabilire și plată, până la apariția Legii nr. 165/2013.

18. Având în vedere că până la apariția Legii nr. 165/2013 nu au fost soluționate notificările formulate de persoanele îndreptățite, legiuitorul a stipulat termene distincte pentru entitățile notificate, până la expirarea cărora acestea aveau obligația legală de a soluționa notificările cu care au fost investite.

19. Curtea a constatat că data la care încep să curgă termenele este prevăzută în mod expres de către legiuitor, însă în ceea ce privește durata termenului, respectiv de 12 luni, de 24 de luni sau de 36 de luni, aceasta nu este stabilită în concret, ci depinde de numărul cererilor înregistrate și nesoluționate la unitatea administrativ-teritorială, fiind diferită în funcție de entitatea notificată.

20. Astfel, fiecare entitate notificată avea obligația legală de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul său și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

21. De asemenea, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților trebuia să centralizeze și să publice pe pagina de

internet denumirea fiecărei unități notificate și numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, în funcție de care se putea stabili data expirării termenului prevăzut de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

22. Curtea a învederat că legiuitorul nu a stabilit termenul la care ar fi trebuit să fie afișate informațiile menționate, fie pe site, fie la sediul instituțiilor respective, și nici sancțiunea în cazul neîndeplinirii obligațiilor menționate, motiv pentru care, în majoritatea cazurilor, unitățile notificate nu și-au îndeplinit aceste obligații înainte de expirarea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

23. Curtea a susținut că nici Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților nu a publicat pe site-ul său informațiile respective, într-un termen rezonabil de 6 luni de la data de 1 ianuarie 2014, dată de la care au început să curgă termenele respective.

24. În aceste condiții, Curtea a constatat că dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 *nu sunt clare, previzibile și accesibile*, deoarece persoana îndreptățită nu a avut cunoștință despre durata termenului aplicabil în situația sa concretă — 12 luni, 24 de luni sau 36 de luni, întrucât nu a avut acces la informațiile necesare privind numărul cererilor înregistrate și nesoluționate de entitatea respectivă.

25. De aceea, nu se poate pretinde persoanei îndreptățite să respecte un termen, în condițiile în care nu cunoaște durata acestuia, din culpa exclusivă a entității deținătoare, care nu a afișat pe site-ul său informațiile necesare.

26. Culpa entității deținătoare este cu atât mai evidentă, în condițiile în care ar fi trebuit să soluționeze notificarea încă din anul 2001 și ar fi trebuit să își îndeplinească această obligație în termenul de grație stabilit de legiuitor în favoarea entităților deținătoare prin adoptarea Legii nr. 165/2013.

27. În aceste condiții, deși dispozițiile legale aparent par clare, previzibile și accesibile, în fapt sunt lipsite de claritate, previzibilitate și accesibilitate, deoarece durata termenelor prevăzute pentru soluționarea notificărilor de către entitățile deținătoare nu este clară, ci depinde de factori obiectivi (numărul cererilor înregistrate și nesoluționate și denumirea entității notificate), dar și de factori subiectivi (îndeplinirea obligațiilor de către entitățile notificate de a centraliza și a afișa la sediul lor numărul notificărilor).

28. Bineînțeles, nu trebuie neglijată atitudinea de pasivitate a entităților deținătoare care nu au soluționat notificările menționate de aproximativ 17 ani și care au beneficiat de termenul de grație instituit prin Legea nr. 165/2013 în favoarea lor.

29. De asemenea, nu trebuie neglijat aspectul că persoanei îndreptățite i-a fost paralizat dreptul de acces la justiție, în virtutea dispozițiilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, având în vedere Decizia nr. 5 din 16 martie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 23 aprilie 2015, prin care s-a statuat că este prematură cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ.

30. În raport cu toate aceste considerente, Curtea a apreciat că termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 constituie termene legale imperative stabilite în sarcina unităților deținătoare, înăuntrul cărora acestea aveau obligația legală de a soluționa notificările cu care au fost investite, însă sancțiunea nerespectării acestora pe plan procesual civil nu există, nefiind menționată în cuprinsul dispozițiilor capitolului V din lege.

31. Singura sancțiune aplicabilă este numai pe plan procesual penal, cu condiția să fie întrunite elementele constitutive ale vreunei infracțiuni în legătură cu serviciul.

32. În ceea ce privește termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, acesta a fost reglementat în favoarea persoanei îndreptățite. Intervalul de timp de 6 luni în care persoana îndreptățită are posibilitatea de a se adresa instanței are semnificația unui termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței de judecată cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului.

33. Astfel, termenul de 6 luni este un termen procedural legal, însă sancțiunea nerespectării acestuia constă numai în decăderea persoanei îndreptățite de a formula acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

34. Opinia Curții este că expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, restricționează numai exercitarea acțiunii întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 165/2013, însă nu afectează dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite a obține măsuri reparatorii.

35. Astfel, titularul notificării nesoluționate de unitatea deținătoare are posibilitatea să exercite alte căi procedurale în vederea valorificării dreptului său subiectiv de a obține măsuri reparatorii, respectiv acțiunile care nu intră în câmpul de reglementare al Legii nr. 165/2013, ci sunt întemeiate pe dispozițiile art. 26 din Legea nr. 10/2001, având ca obiect constatarea refuzului entității să soluționeze notificarea și obligarea acesteia să o soluționeze, precum și acțiunea în soluționarea pe fond a notificării de către instanța de judecată.

36. Legiuitorul a reglementat expres, prin dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, pentru situația în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34 din aceeași lege, posibilitatea persoanei care se consideră îndreptățită de a se adresa instanței judecătorești în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

37. Prin folosirea sintagmei „se poate adresa” legiuitorul a reglementat o normă cu caracter dispozitiv, și nu imperativ, prin care a consacrat posibilitatea, nu obligația persoanei îndreptățite de a se adresa instanței de judecată în vederea soluționării pe fond a notificării.

38. Curtea a apreciat că această interpretare corespunde scopului pentru care a fost adoptată Legea nr. 165/2013, și anume acela de a oferi un răgaz entităților deținătoare să soluționeze notificările, și nu scopului sancționării persoanelor îndreptățite, ale căror notificări nu au fost soluționate de aproximativ 17 ani.

39. În caz contrar, dacă s-ar aprecia că la expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 persoana îndreptățită este decăzută din dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii, în condițiile în care notificarea sa nu a fost soluționată timp de 17 ani, iar entitatea deținătoare nu și-a respectat obligația de a soluționa notificarea la expirarea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 (termene stabilite exclusiv în favoarea acestora) și accesul persoanei îndreptățite la justiție a fost paralizat, ca efect al Deciziei nr. 5 din 16 martie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, atunci s-ar crea un dezechilibru evident și nepermis față de titularii notificărilor nesoluționate.

40. Astfel, nu ar fi respectat criteriul proporționalității între intervalul de timp avut la dispoziție de unitățile deținătoare să soluționeze notificările și termenul de 6 luni, înăuntrul căruia persoanele îndreptățite ar fi trebuit să formuleze acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

41. Având în vedere considerentele expuse, opinia Curții este că acțiunea formulată de persoana îndreptățită, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, promovată după expirarea termenului de 6 luni, este tardivă. Sancțiunea nerespectării termenului de 6 luni este o sancțiune cu efect pe plan procedural, în sensul că titularului notificării îi este limitat dreptul de a sesiza instanța de judecată în temeiul Legii nr. 165/2013, însă păstrează dreptul subiectiv de a obține

măsuri reparatorii, care poate fi valorificat prin acțiuni care nu intră în câmpul de reglementare al Legii nr. 165/2013, ci sunt întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 10/2001.

VII. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

42. Jurisprudența Curții de Apel București — instanța de trimitere a comunicat că, după consultarea judecătorilor instanțelor arondate, au rezultat următoarele:

Acțiunea formulată de persoana îndreptățită având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, promovată după expirarea termenului de 6 luni, este tardivă.

Termenul de 6 luni a fost reglementat în favoarea persoanei îndreptățite, având semnificația unui termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului. Sancțiunea nerespectării acestui termen constă în decăderea persoanei îndreptățite din dreptul de a formula acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și nu afectează dreptul subiectiv al acesteia de a obține măsuri reparatorii. Titularul notificării nesoluționate de unitatea deținătoare are posibilitatea să exercite alte căi procedurale în vederea valorificării dreptului său subiectiv de a obține măsuri reparatorii, respectiv acțiunile întemeiate pe dispozițiile art. 26 din Legea nr. 10/2001.

S-au anexat: Sentința nr. 458 din 27 februarie 2018 a Tribunalului București — Secția a IV-a civilă, sentințele nr. 350 din 26 februarie 2018 și nr. 682 din 5 aprilie 2018 ale Tribunalului București — Secția III-a civilă.

43. Jurisprudența celorlalte instanțe din țară

Curtea de Apel Bacău a transmis punctul de vedere al Tribunalului Bacău, în sensul că acțiunea formulată de persoana îndreptățită după expirarea termenului de 6 luni, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării depuse în temeiul Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, este tardivă. Cu privire la cel de-al doilea aspect, opinia majoritară a judecătorilor Tribunalului Bacău este că, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, este afectat dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii.

Curtea de Apel Brașov a comunicat opinia judecătorilor Secției civile, potrivit căreia persoana îndreptățită poate sesiza instanța în vederea soluționării pe fond a notificării sau poate solicita pronunțarea unei hotărâri prin care să fie obligată entitatea deținătoare să soluționeze notificarea și ulterior împlinirii termenului de 6 luni prevăzut de norma în discuție. Din modul de formulare a dispoziției art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 reiese că termenul de 6 luni nu este unul de decădere, ci este stabilit în favoarea persoanei îndreptățite, având în vedere atât scopul declarat al legii, cât și numărul mare de notificări ce trebuie soluționate în termenele prevăzute în art. 33 și 34 din lege.

Tribunalul Brașov a apreciat unanim că dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu instituie un termen de prescripție ori de decădere, ci un termen administrativ de soluționare a notificărilor formulate de persoanele îndreptățite, a cărui nerespectare nu are efecte asupra dreptului persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii.

Curtea de Apel Cluj a transmis opinia unanimă a judecătorilor Secției civile a Tribunalului Cluj, potrivit căreia acțiunea promovată după expirarea termenului de 6 luni este tardivă. Constatarea se impune față de conținutul art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. Cu privire la cea de-a doua problemă de drept, s-a apreciat că dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite nu este afectat, dar nu mai poate fi valorificat prin obligarea entității deținătoare la soluționarea pe fond a notificării.

Curtea de Apel Constanța a trimis deciziile nr. 125/C din 17 septembrie 2018 și nr. 111/C din 22 iunie 2018 ale Secției I civile, prin care s-a decis că termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 are natura unui termen de decădere.

Tribunalul Constanța — Secția I civilă a arătat că acțiunea în discuție, promovată după expirarea termenului de 6 luni, a fost socotită ca tardivă, iar nu prescrisă, de către completurile de fond civil ale secției. În acest sens a depus sentințele nr. 2.655 din 6 decembrie 2017, nr. 2.889 din 20 decembrie 2017, nr. 2.878 din 19 decembrie 2017, nr. 231 din 1 februarie 2018, nr. 426 din 22 februarie 2018, nr. 396 din 19 februarie 2018, nr. 2.589 din 28 noiembrie 2017, nr. 652 din 14 martie 2018, nr. 165 din 29 ianuarie 2018, nr. 277 din 2 februarie 2018 și nr. 278 din 2 februarie 2018.

Curtea de Apel Galați a comunicat opinia judecătorilor Secției I civile, potrivit căreia termenul de 6 luni este un termen de decădere, dar este stabilit în sarcina unităților deținătoare, pentru soluționarea notificărilor. Nerespectarea acestui termen nu atrage nicio sancțiune pe plan procesual pentru persoana care a formulat notificarea.

Opinia judecătorilor Secției I civile a Tribunalului Galați este că termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 sunt termene legale imperative stabilite în sarcina unităților deținătoare, însă sancțiunea nerespectării acestora pe plan procesual nu există, nefiind menționată în cuprinsul capitolului V din Legea nr. 165/2013. Termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este un termen procedural, reglementat în favoarea persoanei îndreptățite, fiind intervalul în care aceasta are posibilitatea de a se adresa instanței. Sancțiunea nerespectării lui constă în decăderea persoanei îndreptățite din dreptul de a formula acțiunea întemeiată pe aceste dispoziții legale, însă nu afectează dreptul subiectiv al persoanei de a obține măsuri reparatorii în cadrul acțiunilor întemeiate pe dispozițiile art. 26 din Legea nr. 10/2001.

O parte a judecătorilor Secției I civile a Tribunalului Vrancea a opinat că sancțiunea care intervine este decăderea, atrăgând pierderea dreptului subiectiv al persoanei îndreptățite la măsuri reparatorii. Cealaltă parte a judecătorilor acestei instanțe a considerat că nicio sancțiune nu poate afecta dreptul persoanei îndreptățite de a se adresa instanței de judecată pentru analizarea pe fond a cererii sale, pentru a nu se stabili un regim sancționator mai aspru decât față de unitatea deținătoare, care nu a respectat termenul prevăzut de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013.

S-au anexat deciziile nr. 268/A din 8 noiembrie 2016 și nr. 49/A din 14 martie 2018 ale Curții de Apel Galați — Secția I civilă.

Curtea de Apel Pitești a comunicat punctul de vedere al judecătorilor Tribunalului Argeș, care au apreciat că din analiza dispozițiilor art. 33 din Legea nr. 165/2013 se observă că a fost stabilită cu certitudine doar data de la care se vor calcula termenele prevăzute la alin. (1) al textului — 1 ianuarie 2014 —, fiind stabilită în sarcina entităților investite cu soluționarea cererilor doar obligația de a soluționa cererile în aceste termene, fără a fi prevăzută și sancțiunea nerespectării lor. Totodată, durata termenelor de 12 luni, 24 de luni și 36 de luni depinde de numărul de cereri pe care le are de soluționat fiecare entitate, neputându-se stabili cu certitudine când se va împlini, pentru fiecare entitate, termenul de soluționare a cererilor. Dată fiind această incertitudine, persoanei îndreptățite nu i se poate imputa nerespectarea vreunui termen.

Cât privește termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, acesta este un termen procedural de decădere, în sensul art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiind prevăzut în interesul persoanei îndreptățite, iar nerespectarea lui nu poate afecta dreptul subiectiv al acestei persoane de a obține măsuri reparatorii.

Curtea de Apel Suceava a comunicat o opinie de principiu conturată la nivelul Tribunalului Suceava, în sensul că acțiunea formulată în temeiul art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, promovată după expirarea termenului de 6 luni, este tardivă, însă nu afectează dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite, care poate promova acțiuni întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 10/2001.

Curtea de Apel Târgu Mureș a comunicat opinia conform căreia o asemenea acțiune este tardivă, iar nerespectarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 atrage decăderea, conform art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Curtea de Apel Timișoara a transmis opinia potrivit căreia acțiunea formulată după expirarea termenului de 6 luni este tardivă. Termenul are natura juridică a unui termen de decădere, întrucât vizează valorificarea unui drept la acțiune, a cărui neexercitare în intervalul expres prevăzut de legiuitor atrage aplicarea acestei sancțiuni. Sancțiunea decăderii nu poate interveni decât atunci când acțiunea introductivă are ca obiect soluționarea pe fond a notificării, nu și în ipoteza în care se solicită obligarea entității sesizate la emiterea deciziei. În ilustrarea acestei opinii s-au atașat sentințele nr. 448/PI din 29 martie 2018 și nr. 98/PI din 29 ianuarie 2018 ale Tribunalului Timiș — Secția I civilă și Sentința nr. 1.715 din 6 iunie 2018 a Tribunalului Caraș-Severin — Secția I civilă.

44. Celelalte curți de apel nu au identificat practică judiciară în materie și nici nu au exprimat opinii teoretice asupra problemei de drept.

45. **Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție** a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nici nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. **Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare și jurisprudența Curții Constituționale**

46. Prin **Decizia nr. 5 din 16 martie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție** — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 23 aprilie 2015, s-au admis sesizările formulate de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 37.758/3/2013, și Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, în Dosarul nr. 30.602/3/2013, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-a stabilit că:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în corelare cu art. 4, art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ.

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1.528 din Codul civil coroborate cu dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor reglementate de art. 33 din acest act normativ de obligare a unității deținătoare să soluționeze notificarea la împlinirea termenelor respective.”

În adoptarea acestei soluții, Înalta Curte de Casație și Justiție a avut în vedere jurisprudența Curții Constituționale, care a reținut, în legătură cu textul art. 33 din Legea nr. 165/2013, normă ce urmează să se aplice în viitor, că acesta nu împiedică în sine exercitarea liberului acces la justiție, ci doar îl condiționează de respectarea unor termene înăuntru cărora entitățile prevăzute de lege au obligația soluționării cererilor înregistrate și nerezolvate până la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, în sensul emiterii unei decizii de admitere sau de respingere a acestora. Reglementarea de către legiuitor,

în limitele competenței sale, a unui drept — subiectiv ori procesual —, inclusiv prin instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă.

Astfel fiind, față de caracterul obligatoriu al procedurii prealabile, s-a concluzionat că partea nu se poate adresa instanței înaintea împlinirii termenelor deficiente de lege întrucât nu are un drept actual, pretenției formulate în aceste condiții opunându-i-se prematuritatea, ca impediment care nu permite cercetarea fondului pretenției.

47. Prin **Decizia nr. 25 din 16 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție** — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 6 iunie 2018, prin care s-a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, în Dosarul nr. 6.725/118/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, s-a stabilit că:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în cazul persoanelor îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii, se aplică în mod corespunzător termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, curg de la data înregistrării dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificării.

Dacă cererea formulată conform art. II din Legea nr. 368/2013 nu poate fi soluționată prin restituirea în natură sau prin compensare cu alte bunuri, dispoziția/decizia inițială aflată în dosarul returnat de Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor continuă să producă efecte, fiind incidentă procedura măsurilor compensatorii sub formă de puncte prevăzută de capitolul III al Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.”

În considerentele deciziei, la paragrafele 68 și 69, se rețin următoarele: „68. Dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 instituie anumite termene procedurale de soluționare a cererilor de către entitățile investite de lege cu atribuții în procesul de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv și înăuntru cărora persoanele îndreptățite nu pot formula cereri în instanță (Decizia Curții Constituționale nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014, paragraful 34). 69. Termenele instituite de dispozițiile art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 sunt termene procedurale legale, imperative sau prohibitive și absolute.”

48. Prin **Decizia nr. 34 din 14 mai 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție** — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 570 din 6 iulie 2018, s-a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 13.203/3/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent,

a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, poate fi sesizată instanța de judecată după împlinirea termenului de 6 luni instituit de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, ulterior împlinirii termenelor instituite prin art. 33 alin. (1) din această lege, cu o cerere de soluționare pe fond a notificării persoanei îndreptățite, notificare nesoluționată de către entitatea deținătoare, sau această cerere este tardivă, dat fiind că este formulată ulterior împlinirii termenului astfel instituit prin art. 35 alin. (2) din lege?

În aplicarea art. 1.528 din Codul civil, raportat la art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, este tardivă sau nu cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior împlinirii termenului de 6 luni instituit de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, prin care se solicită obligarea unității deținătoare să soluționeze notificarea după împlinirea termenelor instituite prin art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 (obligație de a face)?

În considerentele deciziei s-a reținut că, întrucât „problema tipului de acțiune aflat la dispoziția persoanei care se consideră îndreptățită ulterior împlinirii termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și eventuala tardivitate a introducerii acesteia sunt chestiuni care țin de instituții de drept procesual care nu au fost aplicate și nu au fundamentat în mod direct soluția adoptată în cauză, se constată că nu se poate reține îndeplinirea condiției de admisibilitate a sesizării, anume ca aceasta să fie privitoare la o chestiune de drept de a cărei lămurire să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care a fost ridicată”.

49. În urma verificărilor efectuate se constată că dispozițiile art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013 au făcut obiectul unui număr foarte mare de dosare aflate pe rolul Curții Constituționale.

50. Prezintă relevanță, strict pe problema analizată, Decizia nr. 113 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 391 din 23 mai 2016, Decizia nr. 685 din 26 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 4 februarie 2015, Decizia nr. 115 din 10 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 17 aprilie 2015, și Decizia nr. 225 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 382 din 19 mai 2016.

51. Curtea Constituțională a statuat asupra constituționalității dispozițiilor art. 4 teza întâi raportat la art. 33 și 35 din Legea nr. 165/2013, arătând că stabilirea prin art. 33 din Legea nr. 165/2013 a „noi termene în care entitățile investite trebuie să soluționeze notificările se înscrie în rațiunea pentru care legea însăși a fost concepută, aceea de a crea un mecanism care să confere eficiență procesului reparativ al măsurilor abuzive de preluare a unor imobile în timpul regimului comunist. Se asigură, în același timp, și certitudinea finalizării acestuia, inclusiv prin reglementarea legală expresă a posibilității persoanei care se consideră îndreptățită de a acționa împotriva refuzului nejustificat al entității de a răspunde la notificare, Legea nr. 165/2013 instituind, prin art. 35 alin. (2), ceea ce în vechiul cadru procesual era recunoscut doar pe calea unei decizii pronunțate ca urmare a soluționării unui recurs în interesul legii (Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. XX din 19 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 12 noiembrie 2007)”.

52. În ceea ce privește art. 35 din Legea nr. 165/2013, prin aceleași decizii, Curtea Constituțională a statuat că textul de lege criticat conferă persoanelor interesate dreptul de a se adresa instanței pentru ca aceasta să se pronunțe asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și să soluționeze, de fapt, notificarea lăsată în nelucrare de entitatea investită de lege. Acest drept poate fi exercitat într-un interval de 6 luni, care începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute la art. 33, termene pe care Legea nr. 165/2013 le acordă entităților investite pentru soluționarea notificărilor. De asemenea, Curtea Constituțională a observat că, până la intrarea în vigoare a Legii

nr. 165/2013, persoanele interesate se puteau adresa justiției pentru atacarea refuzului nejustificat doar în temeiul Deciziei nr. XX din 19 martie 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată într-un recurs în interesul legii, prin care se recunoscuse, în lipsa unei reglementări legale exprese, această posibilitate. Or art. 35 alin. (2) nu face altceva decât să normativizeze această posibilitate consacrată doar pe cale jurisprudențială, stabilind un cadru procesual în care acest drept să fie exercitat, în contextul economico-financiar al statului român, descris în expunerea de motive a Legii nr. 165/2013 și având în vedere și cele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*.

53. Asupra modului în care acționează dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 sunt relevante considerentele Curții Constituționale, care, prin Decizia nr. 113 din 3 martie 2016, la paragraful 28, a subliniat că „termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu trebuie înțeles în sensul că numai după expirarea acestuia poate fi exercitată acțiunea împotriva actului entității administrative sau a refuzului nejustificat de emitere a acestuia, ci acesta este intervalul de timp în care persoana îndreptățită are posibilitatea de a se adresa instanței, având semnificația unui termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței de judecată cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului”.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

54. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorul-raportor a apreciat că sesizarea nu este admisibilă, deoarece nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de lege care să justifice pronunțarea unei hotărâri prealabile. Astfel, în privința primei întrebări, nu este îndeplinită condiția referitoare la ivirea unei veritabile chestiuni de drept, iar problema naturii juridice a termenului de 6 luni prevăzut de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu este nouă, deoarece a fost recent examinată de instanța supremă în cadrul unei sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile; în ce privește cea de-a doua întrebare, nu este îndeplinită condiția referitoare la raportul de dependență între interpretarea ce urmează a fi dată prin prezenta decizie și soluția pe care urmează să o pronunțe instanța de trimitere, în apelul cu care este investită.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

55. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizării

56. Conform art. 519 din Codul de procedură civilă: „Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

57. Se constată că, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept presupune îndeplinirea cumulativă a mai multor condiții de admisibilitate, respectiv:

1. existența unei cauze aflate în curs de judecată;
2. cauza să fie soluționată în ultimă instanță;
3. cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
4. ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

5. chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

58. În prealabil, se impune observația că sesizarea formulată în prezenta cauză vizează două probleme de drept, cu privire la care instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

59. Prima problemă de drept se referă la calificarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 ca fiind un termen de decădere sau un termen de prescripție.

60. A doua problemă de drept vizează posibilitatea persoanei îndreptățite de a-și valorifica dreptul la măsuri reparatorii, pe calea unei acțiuni care nu intră în câmpul de reglementare al Legii nr. 165/2013, formulată după împlinirea termenului de 6 luni prevăzută de art. 35 alin. (2) din aceeași lege.

61. Verificându-se întrunirea condițiilor de admisibilitate a sesizării în privința ambelor probleme de drept menționate, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, deoarece Curtea de Apel București a fost legal investită cu soluționarea apelului reclamantului într-un litigiu având ca obiect acțiunea prin care s-a solicitat să se constate că reclamatul are calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii constând în restituirea în natură sau, după caz, prin echivalent cu privire la imobilul în litigiu și să se dispună obligarea Primăriei Municipiului București să emită decizia de despăgubire conform dispozițiilor Legii nr. 10/2001.

62. Astfel cum s-a reținut de către Curtea de Apel București în Încheierea de sesizare din 26 iunie 2018, tribunalul, care a soluționat cauza în primă instanță, a calificat acțiunea reclamantului ca fiind o acțiune întemeiată pe dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, iar în apel reclamantul nu a criticat această împrejurare, motiv pentru care instanța de apel a reținut că judecata în calea de atac se va face prin prisma acestor dispoziții legale.

63. Fiind astfel clarificat temeiul de drept al acțiunii, devin incidente dispozițiile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora hotărârea pronunțată de prima instanță este supusă numai apelului, precum și cele ale art. 483 alin. (2) teza finală din Codul de procedură civilă, care prevăd că nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

64. Prin urmare, sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența unei cauze aflate în curs de judecată, în competența legală a unui complet de judecată al curții de apel, investit să judece litigiul în ultimă instanță.

65. În ceea ce privește *condiția ivirii unei chestiuni de drept* de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, se reține că art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de „chestiune de drept”.

66. Cu privire la conținutul acestei noțiuni, în doctrină s-a arătat că, pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă (lacunară) sau neclară, fiind susceptibilă, în aceste condiții, să constituie izvorul unor interpretări divergente și, în consecință, al practicii neunitare.

67. Numai într-un atare context legal poate fi investită Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării hotărârii prealabile, în condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, și, de aceea, este impusă condiția ca încheierea de sesizare să fie motivată în acest sens, fiind de subliniat faptul că simpla dilemă cu privire la sensul unei norme de drept nu poate constitui temei pentru inițierea mecanismului de unificare jurisprudențială, reprezentat de pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (în acest sens, Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție —

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 88 din 4 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 114 din 6 februarie 2018, paragrafele 36—42).

68. Problema de drept trebuie să suscite interpretări diferite sau contradictorii ale unui text de lege, respectiv să prezinte un grad de dificultate suficient de mare, încât instanța de sesizare să considere că pentru a înlătura orice incertitudine referitoare la securitatea raportului juridic dedus judecății este necesară declanșarea procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, prin pronunțarea unei hotărâri prealabile

69. Chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare.

70. Chestiunea de drept trebuie să fie aptă să suscite interpretări diferite, care, fie ele doar prefigurate sau deja afirmate pe plan doctrinar, trebuie arătate în sesizare.

71. Cum de chestiunea de drept respectivă depinde soluționarea pe fond a cauzei, înseamnă că ea trebuie să fie una importantă și să se regăsească în soluția ce va fi cuprinsă în dispozitivul hotărârii ce urmează să fie dată, indiferent după cum cererea este admisă sau respinsă. În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei, iar chestiunea de drept să conducă la dezlegarea în fond a cauzei, sub aspectul statuării în privința raportului juridic dedus judecății.

72. În conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată, după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă, prin încheiere, se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării, potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.

73. Înțelesul noțiunii de „motivare” a actului de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, presupune ca din cuprinsul motivării încheierii de sesizare să rezulte îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă și, de aici, și necesitatea declanșării mecanismului de unificare a jurisprudenței, reprezentat de hotărârea prealabilă pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Ca atare, instanța de trimitere trebuie să motiveze admisibilitatea sesizării din perspectiva caracterului veritabil al problemei de drept.

74. Deși legiuitorul nu a prevăzut în mod explicit care este sancțiunea care afectează încheierea ce nu cuprinde motivele pe care se întemeiază solicitarea de pronunțare a unei hotărâri prealabile în vederea dezlegării unor chestiuni de drept, este evident că, în atare situație, se impune respingerea sesizării, ca fiind inadmisibilă.

75. Astfel, încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să cuprindă o argumentare temeinică asupra admisibilității sesizării, nu numai sub aspectul condițiilor de procedură, cât, mai ales, asupra circumstanțierii condiției privind ivirea unei chestiuni de drept noi, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei.

76. Cu referire la chestiunea de drept a cărei dezlegare de principiu s-a solicitat în prezenta cauză, se constată că întrebarea instanței de trimitere vizează, pe de o parte, natura juridică a termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, respectiv, dacă acesta este un termen de decădere sau un termen de prescripție, iar, pe de altă parte, dacă persoana îndreptățită poate să își valorifice dreptul la

măsuri reparatorii, pe calea unei acțiuni care nu intră în câmpul de reglementare al Legii nr. 165/2013, formulată după împlinirea termenului menționat.

77. Titularul sesizării a opinat că natura juridică a termenului de 6 luni prevăzut de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este relevantă pentru soluționarea cauzei, întrucât de modul de interpretare a acestor dispoziții legale depinde soluționarea apelului declarat în cauză, în ceea ce privește posibilitatea persoanei îndreptățite de a formula o acțiune având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni.

78. În funcție de calificarea naturii juridice a termenului, ar urma ca instanța supremă să statueze cu privire la împrejurarea dacă, după expirarea termenului de 6 luni (în ipoteza în care unitatea deținătoare nu emite nicio dispoziție prin care să soluționeze notificarea), persoana îndreptățită își păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii în temeiul notificării formulate sau îi este afectat acest drept subiectiv în substanța sa, cu consecința pierderii în mod definitiv și irevocabil a dreptului de a obține măsuri reparatorii.

79. Instanța de trimitere consideră că, în cazul în care s-ar aprecia că sancțiunea nerespectării termenului nu afectează în substanța sa dreptul subiectiv al părții de a obține măsuri reparatorii, atunci s-ar pune în discuție calea procedurală pe care ar putea să o exercite persoana îndreptățită în vederea valorificării acestui drept, respectiv exercitarea unei acțiuni care nu intră în câmpul de reglementare al art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. Mai arată instanța de trimitere că, în raport cu dezlegarea chestiunii de drept invocate, instanța de judecată ar putea tranșa soluționarea fondului litigiului dedus judecătii în cadrul acțiunii având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate, conform Legii nr. 10/2001, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen.

80. În ceea ce privește prima problemă de drept care formează obiectul sesizării, se constată din lecturarea expunerii motivelor reținute de titularul sesizării cu referire la admisibilitatea procedurii că instanța de apel nu argumentează de ce consideră că determinarea naturii juridice a termenului de 6 luni prevăzut de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este o problemă de drept cu un grad sporit de dificultate, care se circumscrie exigențelor expuse în mod constant în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

81. Deși prima întrebare, referitoare la natura juridică a termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, supune atenției posibilitatea unei interpretări potrivit căreia acesta ar fi un termen de prescripție, instanța de trimitere nu arată care ar fi argumentele care ar putea fundamenta o astfel de interpretare.

82. În punctul de vedere exprimat prin încheierea de sesizare instanța arată că termenul de 6 luni este un termen procedural legal, iar sancțiunea nerespectării acestuia constă în decăderea persoanei îndreptățite din dreptul de a formula acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, aceasta fiind și opinia instanței de fond, care a respins acțiunea ca fiind tardiv formulată.

83. În motivele de apel, reclamantul nu a criticat sentința primei instanțe din perspectiva greșitei calificări a naturii juridice a termenului de 6 luni instituit de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, ci a susținut că dispozițiile legale care instituie acest termen sunt neconstituționale.

84. Încheierea de sesizare nu cuprinde niciun argument în legătură cu caracterul îndoielnic, lacunar sau neclar al prevederilor legale sub aspectul naturii juridice a termenului de 6 luni, instanța de trimitere mărginindu-se la reiterarea aspectelor de neconstituționalitate, fără a motiva efectiv în ce constă dificultatea de interpretare a normelor cuprinse în textele legale menționate. În consecință, în ceea ce privește întrebarea

referitoare la natura termenului — termen de decădere sau termen de prescripție — și la sancțiunea aplicabilă — respingerea acțiunii ca tardivă sau ca prescrisă, nu este îndeplinită condiția de admisibilitate a sesizării referitoare la ivirea unei veritabile chestiuni de drept.

85. Pe de altă parte, analiza conținutului art. 519 din Codul de procedură civilă relevă necesitatea îndeplinirii condiției care impune ca asupra chestiunii de drept Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat; *noutatea* chestiunii de drept care face obiectul sesizării reprezintă o condiție distinctă de cea a lipsei statuării asupra chestiunii de drept cu care Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată, iar în lipsa unei definiții a „noutății” chestiunii de drept și a unor criterii de determinare a acesteia în conținutul art. 519 din Codul de procedură civilă, evaluarea condiției noutății revine instanței supreme, astfel cum s-a reținut constant în jurisprudența acesteia (spre exemplu, Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 4 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014).

86. În acest sens s-a apreciat că cerința noutății este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou-intrate în vigoare, cărora instanțele nu le-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept analizate. În egală măsură însă noutatea chestiunii de drept, în sensul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, poate constitui și atributul unei reglementări mai vechi, dar asupra căreia instanța de judecată este chemată să se pronunțe în prezent, atunci când aplicarea frecventă a normei juridice a devenit actuală ulterior.

87. În ceea ce privește cerința noutății, instanța de trimitere a reținut că problema de drept enunțată este nouă, deoarece s-a constatat că asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat (cu titlu principal) printr-o altă hotărâre dată publicității, iar natura juridică a termenelor prevăzute de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și sancțiunea nerespectării acestora asupra dreptului subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii nu au fost niciodată supuse analizei Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin nicio sesizare, nu s-a cristalizat o jurisprudență unitară și constantă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită și există în continuare riscul unei practici neunitare în această materie.

88. Se constată însă că problema de drept referitoare la natura juridică a termenului de 6 luni prevăzut de dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu mai este nouă, deoarece a fost examinată într-o hotărâre recentă a instanței supreme, în cadrul unei sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

89. Astfel, în considerentele Deciziei nr. 25 din 16 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 6 iunie 2018, la paragrafele 68 și 69, s-a reținut că: „68. Dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 instituie anumite termene procedurale de soluționare a cererilor de către entitățile investite de lege cu atribuții în procesul de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv și înăuntrul cărora persoanele îndreptățite nu pot formula cereri în instanță (Decizia Curții Constituționale nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014, paragraful 34). 69. Termenele instituite de dispozițiile art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 sunt termene procedurale legale, imperative sau prohibitive și absolute.”

90. Această decizie are ca obiect interpretarea dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013, cu referire la situația persoanelor îndreptățite

la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001, care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor ce formează obiectul notificării. În privința acestor cereri, Înalta Curte, prin decizia menționată, a statuat că termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se aplică în mod corespunzător și în această situație.

91. În considerentele Deciziei nr. 25 din 16 aprilie 2018, la paragrafele 70 și 71, se face referire și la regulile privind calculul termenelor respective: „70. Regulile de calcul al termenelor procedurale sunt prevăzute de art. 181 din Codul de procedură civilă, care constituie dreptul comun în materie, astfel încât, ori de câte ori legea nu prevede expres o altă regulă specială pentru calculul unui anumit termen, se vor aplica regulile generale instituite de acest text legal. 71. Durata termenelor procedurale presupune stabilirea punctului de plecare a termenului (art. 184 din Codul de procedură civilă), precum și a punctului de împlinire (art. 182 din Codul de procedură civilă). Cât privește momentul de la care începe să curgă termenul procedural, art. 184 din Codul de procedură civilă dispune că termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel. Punctul de împlinire este acela în care termenul procedural își realizează efectul, în sensul că fie încetează posibilitatea de a mai exercita dreptul în vederea căruia termenul a fost acordat (termen imperativ), fie, dimpotrivă, se naște dreptul de a efectua anumite acte de procedură (termen prohibitiv).”

92. În raport cu aceste considerente, rezultă că, în ceea ce privește sancțiunea nerespectării termenelor prevăzute de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, calificate de Înalta Curte de Casație și Justiție ca fiind termene procedurale legale, imperative și absolute, vor fi incidente dispozițiile art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă, text potrivit căruia sancțiunea nerespectării termenului este decăderea.

93. De altfel, din analiza hotărârilor judecătorești și a punctelor de vedere comunicate de curțile de apel reiese faptul că această soluție de principiu este îmbrățișată de majoritatea covârșitoare a instanțelor [exceptând Curtea de Apel Brașov,

care a comunicat că, potrivit opiniei judecătorilor Secției civile, termenul prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu este unul de prescripție sau de decădere, ci un termen administrativ de soluționare a notificărilor].

94. Față de Decizia nr. 25 din 16 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, se constată că, în ceea ce privește prima întrebare a sesizării, nu este îndeplinită nici condiția de admisibilitate care impune ca instanța supremă să nu fi statuat asupra chestiunii de drept sesizate.

95. În ceea ce privește cea de-a doua problemă de drept sesizată, și anume dacă, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 (în ipoteza în care unitatea deținătoare nu emite nicio dispoziție prin care să soluționeze notificarea), persoana îndreptățită își păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii în temeiul notificării formulate sau îi este afectat acest drept subiectiv în substanța sa, cu consecința pierderii în mod definitiv și irevocabil a dreptului de a obține măsuri reparatorii, se constată că instanța de trimitere are în vedere ipoteza în care dreptul la măsuri reparatorii ar fi valorificat printr-o acțiune diferită de cea care face obiectul litigiului de față, adică o acțiune care nu intră în câmpul de aplicare al Legii nr. 165/2013, ci se întemeiază direct pe dispozițiile Legii nr. 10/2001.

96. Or, în această situație, nu este îndeplinită condiția referitoare la raportul de dependență care trebuie să existe între interpretarea pe care ar urma să o dea instanța supremă asupra problemei de drept sesizate și soluția pe care urmează să o pronunțe instanța de trimitere, în apelul cu care este investită.

97. În încheierea de sesizare curtea de apel a reținut în mod expres că acțiunea reclamantului este întemeiată pe dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, iar în apel acesta nu a formulat critici sub aspectul încadrării în drept a demersului său judiciar, motiv pentru care instanța de apel a concluzionat că judecata în calea de atac se va face prin prisma acestor dispoziții legale.

98. Ca atare, posibilitatea valorificării dreptului subiectiv la măsuri reparatorii pe calea unei acțiuni separate, distincte de acțiunea reglementată de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, nu constituie o problemă de drept de care să depindă soluționarea apelului în cauză.

99. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 32.691/3/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: 1. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, acțiunea formulată de persoana îndreptățită, având ca obiect soluționarea pe fond a notificării formulate conform Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul în care unitatea deținătoare nu a soluționat-o în termen, acțiune promovată după expirarea termenului de 6 luni, este prescrisă sau tardivă? 2. După expirarea termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, este afectat dreptul subiectiv al persoanei îndreptățite de a obține măsuri reparatorii sau persoana îndreptățită păstrează acest drept?”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 26 noiembrie 2018.

PREȘEDINTELE DELEGAT AL SECȚIEI I CIVILE
LAVINIA CURELEA

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2019 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2019 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

